

Til lovforslag nr. L 36

Folketinget 2009-10

Betænkning afgivet af Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri den 9. december 2009

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække

(Dyrkningsrelaterede tiltag m.v.)

[af fødevareministeren (Eva Kjer Hansen)]

1. Ændringsforslag

Fødevareministeren har stillet 1 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 8. oktober 2009 og var til 1. behandling den 29. oktober 2009. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 2 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og fødevareministeren sendte den 16. juli 2009 dette udkast til udvalget, jf. folketingsåret 2008-09, FLF alm. del – bilag 349. Den 8. oktober 2009 sendte fødevareministeren de indkomne høringssvar og et notat herom til udvalget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget 2 skriftlige henvendelser fra Friedrich Hindrichsen, Tønder, og Landbrug & Fødevarer.

Fødevareministeren har over for udvalget kommenteret de skriftlige henvendelser.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 9 spørgsmål til fødevareministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

Udvalgets spørgsmål og fødevareministerens svar herpå er optrykt som bilag til betænkningen.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (V, DF og KF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med det stillede ændringsforslag.

Dansk Folkepartis medlemmer af udvalget bemærker, at dette forslag medfører en etablering af yderligere 140.000 ha efterafgrøder, iværksættelse af dyrkningsrelaterede tiltag med henblik på at mindske kvælstofudledningen og valgmulighed mellem udlægning af efterafgrøder og iværksættelse af pilotprojekt vedrørende anvendelse af mellemafgrøder som alternativ til efterafgrøder. For Dansk Folkeparti er det meget vigtigt, at denne lovgivning på sigt kan være smidig, innovativ og nytænkende.

Ministeren foreslår, at der etableres hjemmel til, at ministeren kan fastsætte ordninger om alternative virkemidler til opfyldelse af det individuelle krav om etablering af efterafgrøder.

Dansk Folkeparti mener på den baggrund, at den enkelte landmand hermed har mulighed for at investere i andre tiltag, som vil være til glæde for vandmiljøet – eksempelvis rodzoneanlæg. Netop dette mener Dansk Folkeparti giver mulighed for, at landbruget har mulighed for fortsat vækst.

Et *mindretal* i udvalget (S, SF, RV og EL) vil stemme hverken for eller imod det stillede ændringsforslag. Mindretallet vil stemme hverken for eller imod lovforslaget ved 3. behandling.

Socialdemokratiets, Socialistisk Folkepartis, Det Radikale Venstres og Enhedslistens medlemmer af udvalget bemærker, at lovforslaget er et af de lovgivningsmæssige tiltag til gennemførelse af regeringens og Dansk Folkepartis aftale om Grøn Vækst. Partiernes krav blev under forhandlingerne afvist, og regeringen valgte at indgå en smal aftale med Dansk Folkeparti. S, SF, RV og EL havde gerne set en mere ambitiøs og bred aftale, når det gælder hensynet til beskyttelse af natur, miljø og beskæftigelse i landdistrikterne. Af den grund vil partierne stemme hverken for eller imod lovforslaget.

Liberal Alliance, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurinn og Sambandsflokkurinn var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i

udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Til § 1

Af *fødevarerministeren*, tiltrådt af et *flertal* (V, DF og KF):

1) Efter nr. 13 indsættes som nyt nummer:

»01. I § 18 indsættes efter *stk. 1* som nyt stykke:

»*Stk. 2.* Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om særlige ordninger, som den enkelte virksomhed kan vælge som alternativ til udlægning af efterafgrøder.«

Stk. 2 bliver herefter *stk. 3.*«

[Metodefrihed]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Det foreslås, at der etableres hjemmel til, at ministeren kan fastsætte ordninger om alternative virkemidler til opfyldelse af det individuelle krav om etablering af efterafgrøder.

Torsten Schack Pedersen (V) nfmfd. Tina Nedergaard (V) Henrik Høegh (V) Jens Kirk (V) Eyvind Vesselbo (V) René Christensen

(DF) fmd. Bent Bøgsted (DF) Jørn Dohrmann (DF) Knud Kristensen (KF) Bjarne Laustsen (S) Ole Vagn Christensen (S)

Julie Skovsby (S) Benny Engelbrecht (S) Kristen Touborg (SF) Pia Olsen Dyhr (SF) Bente Dahl (RV) Per Clausen (EL)

Liberal Alliance, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurin og Sambandsflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	47	Liberal Alliance (LA)	3
Socialdemokratiet (S)	45	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Dansk Folkeparti (DF)	25	Siumut (SIU)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	23	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Sambandsflokkurin (SP)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne	1
Enhedslisten (EL)	4	(UFG)	

Bemyndigelsen vil blive anvendt til at iværksætte særlige ordninger, hvor den enkelte virksomhed vil kunne vælge at anvende alternativer, som kan modsvare den effekt, der opnås ved udlægning af efterafgrøder efter loven. Dermed gives jordbrugsvirksomhederne størst mulig fleksibilitet ved tilrettelæggelse af driften.

Som eksempler på sådanne alternativer kan nævnes handel med efterafgrøder inden for samme delvandområde, udtagning af landbrugsjorder, etablering af vedvarende energiafgrøder, gylleseparering med afbrænding af fiberfraktion og etablering af minivådområder.

Inden iværksættelse af sådanne alternativer forudsættes det, at der er tilstrækkelig viden om miljøeffekten af det enkelte alternativ. De nærmere regler for deltagelse i ordningerne vil blive fastsat på bekendtgørelsesniveau.

Såfremt der på et senere tidspunkt opnås tilstrækkelig viden om miljøeffekt af andre end de nævnte alternativer, vil der med den foreslåede bemyndigelse på tilsvarende vis kunne fastsættes ordninger vedrørende disse.

Oversigt over bilag vedrørende L 36

Bilagsnr.	Titel
1	Høringsnotat og hørings svar, fra fødevareministeren
2	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
3	Henvendelse af 3/11-09 fra Friedrich Hindrichsen, Tønder
4	Henvendelse af 10/11-09 fra Landbrug & Fødevarer
5	1. udkast til betænkning
6	2. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 36

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om kommentar til henvendelsen af 3/11-09 fra Friedrich Hindrichsen, Tønder, vedrørende efterafgrødekravet, til fødevareministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm. om kommentar til henvendelsen af 10/11-09 fra Landbrug & Fødevarer, til fødevareministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm., om forslaget giver mulighed for at øge virksomhedens kvælstofkvote ved etablering af efterafgrøder ud over de pligtige, til fødevareministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm. om, hvor stor en kvælstofnorm til hvede til brødfremstilling der er tildelt, og den øvre grænse for det areal, som kan tildeles denne norm, til fødevareministeren, og ministerens svar herpå
5	Spm. om imødekommelse af de ønsker, der fremkom under 1. behandling vedrørende fleksibilitet/metodefrihed m.v., til fødevareministeren, og ministerens svar herpå
6	Spm. om, hvornår og med hvor meget den samlede kvælstofkvote skal reduceres yderligere, til fødevareministeren, og ministerens svar herpå
7	Spm. om ministerens tidsplan med hensyn til at implementere de enkelte tiltag, der er indeholdt i lovforslaget, til fødevareministeren, og ministerens svar herpå
8	Spm., om ministeren vil tage hensyn til de bekymringer vedrørende visse specialproduktioner, som der er givet udtryk for i forbindelse med begrænsninger i adgangen til at foretage jordbearbejdning og begrænsningerne i omlægning af fodergræsmarker, til fødevareministeren, og ministerens svar herpå
9	Spm. om, hvordan reglerne om begrænsning i adgangen til at foretage jordbearbejdning i visse tidsrum vil påvirke mulighederne for at nedvisne plantedække, til fødevareministeren, og ministerens svar herpå

Udvalgets spørgsmål og fødevareministerens svar herpå

Spørgsmålene og svarene er optrykt efter ønske fra udvalget.

Spørgsmål 1:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 3/11 fra Friedrich Hindrichsen, Tønder, vedrørende efterafgrødekravet, jf. L 36 – bilag 3.

Svar:

Friedrich Hindrichsen har fremsendt en enslydende henvendelse direkte til mig. Jeg har vedlagt mit svar til Friedrich Hindrichsen, som jeg henholder mig til.

Kære Friedrich Hindrichsen

Tak for din henvendelse vedrørende kravet om 4 % efterafgrøder.

Kravet om, at jordbrug over 30 ha skal have mindst 4 % efterafgrøder blev indført i 2008 med regeringens indsatsplan for at neutralisere effekterne for natur og miljø i forbindelse med ophævelsen af brakforpligtelsen.

Etablering af efterafgrøder er et vigtigt og effektivt virkemiddel til at begrænse kvælstofudvaskningen til vandmiljøet. Der er større risiko for udvaskning af kvælstof fra arealer, hvor der anvendes store mængder husdyrgødning, end fra arealer, hvor der anvendes handelsgødning. Derfor er kravet til, hvor stort et areal med efterafgrøder, som husdyrbrug skal have, større end for rene planteavlsbedrifter.

Som led i aftalen om Grøn Vækst er det besluttet, at der skal ske en samlet reduktion af udledningen af kvælstof til vandmiljøet på 19.000 tons kvælstof. Det er vurderet, at etablering af efterafgrøder vil være et omkostningseffektivt virkemiddel til at medvirke til at opnå denne effekt.

Det er nødvendigt for at nå målene for kvælstofreduktion, at der gøres noget ud over det, der allerede er dyrkningspraksis i dag. Som du nævner, er der stor forskel på, hvor effektive de forskellige landbrugsafgrøder er til at opsamle næringsstoffer i vinterperioden, hvor udvaskningsrisikoen er størst. Der er således taget hensyn til, hvilke afgrøder der dyrkes i dag, og tiltagene skal ligge ud over dette.

For at give en større fleksibilitet i forhold til efterafgrøder, har jeg i forslaget til lov om ændring af lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække foreslået, at landmænd vil kunne vælge et nedslag i deres kvælstofkvote, hvis de ikke ønsker at udlægge efterafgrøder. Derudover lægger jeg i lovforslaget op til muligheden for at etablere mellemafgrøder i stedet for efterafgrøder. Mellemafgrøder er f.eks. olieræddike, der gror mellem 2 vintersædsafgrøder.

Det er mit håb, at det med den beskrevne fleksibilitet vil være muligt at mindske landbrugets gener ved efterafgrødereglerne, samtidig med at kvælstofudledningen kan reduceres.

Med venlig hilsen

Eva Kjer Hansen

Spørgsmål 2:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 10/11-09 fra Landbrug & Fødevarer, jf. L 36 – bilag 4.

Svar:

Forslaget til lov om ændring af lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække implementerer fire Grøn Vækst-virkemidler:

- yderligere efterafgrøder
- ingen jordbearbejdning for forårssåede afgrøder

- forbud mod omlægning af fodergræs i visse perioder
- teknisk ændring af normfastsættelsessystemet.

De økonomiske konsekvenser for erhvervet af de nævnte Grøn Vækst-virkemidler er baseret på beregninger foretaget af Fødevarerøkonomisk Institut, Københavns Universitet på baggrund af forudsætninger fastlagt af Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet.

For så vidt angår den tekniske ændring af normsystemet, anses der ikke at være økonomiske konsekvenser. Normsystemet er ikke statisk i sin opbygning, og ændringer af kvælstofnormen kan forekomme. Som følge af aftalen om Grøn Vækst ændres måden, hvorpå landekvoten for kvælstofnormen beregnes. Ændringen medfører, at når et landbrugsareal bliver taget ud af drift (for eksempel til byggeri, natur og veje), vil dette nedsætte landekvoten. Kvælstofkvoten for de udtagede arealer kan således ikke bruges på de resterende landbrugsarealer, hvilket har været tilfældet tidligere.

Der er i forbindelse med aftalen om Grøn Vækst taget stilling til spørgsmålet om kompensation. Der ydes ikke kompensation for de tiltag, hvor der er tale om en justering af generel regulering.

De 140.000 ha. efterafgrøder udlægges i de områder, hvor der er viden om sammenhængen mellem belastningen fra blandt andet landbruget og miljøtilstanden i vandmiljøet. Disse områder dækker sammenlagt ca. 70 pct. af landbrugsarealet i Danmark.

Som nævnt under 1. behandlingen af lovforslaget bliver der i udvalgsarbejdet fulgt op på de økonomiske konsekvenser for bestemte bedriftstyper, og det vurderes, hvad der kan gøres for at afbøde disse.

Spørgsmål 3:

Vil ministeren redegøre for rationalet i, at forslaget giver mulighed for at øge virksomhedens kvælstofkvote ved etablering af efterafgrøder ud over de pligtige, når målet på længere sigt er at reducere den samlede kvote yderligere?

Svar:

Forslaget om, at en jordbruger, der frivilligt ønsker at etablere efterafgrøder ud over de krav, som loven stiller, i samme planperiode får mulighed for at forøge kvælstofkvoten, skal ses som en mulighed for at give den enkelte jordbruger større fleksibilitet i forbindelse med de øgede krav, der med lovforslaget stilles til den enkelte jordbruger.

Miljøeffekten af den større udbragte mængde kvælstof på jordbrugsvirksomheden som følge af bedriftens øgede kvælstofkvote opvejes af den miljøeffekt, som opnås ved at de yderligere efterafgrøder optager kvælstof. Forslaget er således miljøneutralt.

Spørgsmål 4:

Vil ministeren oplyse, hvor stor en kvælstofnorm til hvede til brødfremstilling der er tildelt, og den øvre grænse for det areal, som kan tildeles denne norm?

Svar:

Kvælstofnormen for brødhvede er for planperioden 2009/2010 fastsat til 182-222 kg kvælstof pr hektar afhængig af jordtype og mulighed for vanding.

Kvælstofnormen for brødhvede kan anvendes inden for en samlet arealgrænse på 50.000 ha. Tildelingen sker efter ansøgning. Der lukkes for modtagelse af ansøgninger den dag, hvor der er modtaget ansøgninger for mere end 50.000 ha.

Det er fortsat muligt at ansøge om anvendelse af brødhvedenorm for høståret 2010. Den 10. november 2009 var der tildelt brødhvedenorm til 30.865,7 ha. For høståret 2009 blev der tildelt brødhvedenorm til 31.916,7 ha.

Spørgsmål 5:

Hvorledes har ministeren tænkt sig at imødekomme de ønsker, der fremkom under 1. behandlingen vedrørende fleksibilitet/metodefrihed for de landmænd, der skal udlægge ekstra 140.000 ha efterafgrøder, og som ikke længere må indregne vintergrønne marker, som følge af forslaget?

Svar:

For at imødekomme ønsket om yderligere fleksibilitet i forhold til efterafgrødekravet i loven har jeg udarbejdet et ændringsforslag, der kan sikre jordbrugsvirksomhederne mest mulig fleksibilitet.

Ændringsforslaget er vedlagt som bilag til denne besvarelse.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til ændringsforslaget.

Det er en forudsætning for ændringsforslaget, at hvert alternativt virkemiddel har samme miljøeffekt, som de efterafgrøder, det erstatter. Derfor vil nogle af virkemidlerne kræve en nærmere afklaring med hensyn til miljøeffekt og omregningsfaktor. Omregningsfaktoren vil være afgørende for hvor mange hektar af et alternativt virkemiddel, der skal til for at erstatte 1 ha med efterafgrøder.

De nærmere regler vil blive fastsat på bekendtgørelsesniveau.

Dette ændringsforslag sammenholdt med de muligheder, der allerede er indeholdt i lovforslaget, nemlig muligheden for at reducere virksomhedens samlede kvælstofkvote som alternativ til at etablere efterafgrøder, samt pilotprojektet om mellemafgrøder, finder jeg imødekommer de ønsker til fleksibilitet, der fremkom i forbindelse med 1. behandlingen af lovforslaget.

Samtidig finder jeg, at med de nævnte alternative muligheder for at efterkomme krav om etablering af efterafgrøder, vil påvirkningen af den enkelte jordbruger blive reduceret.

Af fødevareministeren, tiltrådt af et []tal ():

Til § 1

1) Efter nr. 14 indsættes som nyt nr.:

01. I § 18 indsættes efter *stk. 1* som nyt stykke:

»*Stk. 2.* Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om særlige ordninger, som den enkelte virksomhed kan vælge som alternativ til udlægning af efterafgrøder.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

[Metodefrihed]

Bemærkninger

Til nr. 1

Det foreslås, at der etableres hjemmel til, at ministeren kan fastsætte ordninger om alternative virkemidler til opfyldelse af det individuelle krav om etablering af efterafgrøder.

Bemyndigelsen vil blive anvendt til at iværksætte særlige ordninger, hvor den enkelte virksomhed vil kunne vælge at anvende alternativer, som kan modsvare den effekt, der opnås ved udlægning af efterafgrøder efter loven. Dermed gives jordbrugsvirksomhederne størst mulig fleksibilitet ved tilrettelæggelse af driften.

Som eksempler på sådanne alternativer kan nævnes handel med efterafgrøder inden for samme delvandområde, udtagning af landbrugsjorder, etablering af vedvarende energiafgrøder, gylleseparering med afbrænding af fiberfraktion og etablering af mini-vådområder.

Inden iværksættelse af sådanne alternativer forudsættes det, at der er tilstrækkelig viden om miljøeffekten af det enkelte alternativ. De nærmere regler for deltagelse i ordningerne vil blive fastsat på bekendtgørelsesniveau.

Såfremt der på et senere tidspunkt opnås tilstrækkelig viden om miljøeffekt af andre end de nævnte alternativer, vil der med den foreslåede bemyndigelse på tilsvarende vis kunne fastsættes ordninger vedrørende disse.

Spørgsmål 6:

Vil ministeren i forlængelse af svaret på spørgsmål 3 oplyse, hvornår og med hvor meget den samlede kvælstofkvote skal reduceres yderligere?

Svar:

I Grøn Vækst-aftalen indgår en målsætning om en reduktion af udledningen af kvælstof til vandmiljøet på 19.000 tons kvælstof. De tiltag, der er omfattet af lovforslaget, giver en samlet kvælstofregulerende effekt på ca. 4.500 tons kvælstof.

Et af tiltagene er en teknisk justering af normfastsættelsessystemet, der indebærer, at kvælstofandelen for de arealer, der ikke længere indgår i landbrugsmæssig drift, f.eks. arealer der udtages til byudvikling og natur, fremover vil blive fratrukket den samlede årskvote på landsplan.

Reduktion af årskvoten på landsplan vil således afhænge af, hvor stort et areal, der årligt udgår af landbrugsdrift. Justeringen vil blive effektueret fra fastsættelsen af de kvælstofnormer, der beregnes for planperioden 2010/11.

Jeg kan oplyse, at det som en del af aftalen om Grøn Vækst er besluttet, at der skal iværksættes et udvalgsarbejde, der skal se på en grøn omlægning af kvælstofreguleringen, som i Grøn Vækst-aftalen vedrører ca. 10.000 tons kvælstof.

Spørgsmål 7:

Hvad er ministerens tidsplan med hensyn til at implementere de enkelte tiltag, der er indeholdt i lovforslaget.

Svar:

Med en enkelt undtagelse, vil de tiltag, der er omtalt i bemærkningerne til lovforslaget, blive implementeret med virkning fra den førstkomende planperiode (1. august 2010 – 31. juli 2011).

Tiltaget vedrørende udlægning af yderligere 140.000 ha efterafgrøder, vil først blive implementeret, når de vandplaner, der danner grundlag for fastsættelse af det konkrete krav, er endelige. Det vil sige tidligst for planperioden 2011/2012.

Spørgsmål 8:

Vil ministeren ved udnyttelse af bemyndigelsen i forslaget til § 18, stk. 1, tage hensyn til de bekymringer vedrørende visse specialproduktioner, som der er givet udtryk for i forbindelse med begrænsninger i adgangen til at foretage jordbearbejdning og begrænsningerne i omlægning af fodergræsmarker?

Svar:

I høringsfasen og under drøftelserne af lovforslaget er det blevet undersøgt, om de nye dyrkningsrelaterede tiltag kan give problemer i forhold til visse specialproduktioner. I dette arbejde har Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet, været inddraget.

Jeg kan oplyse, at for så vidt angår kartoffelproduktion er det hensigten, at fristen for jordbearbejdning efter kartoffeldyrkning på sandjord rykkes frem fra 1. februar til 1. november, således at der gælder samme dato for kartoffeldyrkning på både sandjord og lerjord. Herved er bekæmpelse af spildkartofler fortsat mulig.

Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet vurderer, at miljøeffekten af den forslåede dato for jordbearbejdning efter kartofler på sandjord er begrænset i forhold til forudsætninger i aftalen om Grøn Vækst. Reglerne herfor vil blive fastsat på bekendtgørelsesniveau.

Hvis det viser sig, at der er tilsvarende problemer for andre specialafgrøder, vil der ligeledes kunne tages højde herfor i den nærmere regulering.

Spørgsmål 9:

Kan ministeren redegøre for, hvordan reglerne om begrænsning i adgangen til at foretage jordbearbejdning i visse tidsrum vil påvirke mulighederne for at nedvisne plantedække?

Svar:

Det er hensigten at udnytte lovforslagets bemyndigelse til at fastsætte regler om begrænsning i adgangen til at foretage jordbearbejdning forud for forårsåede afgrøder fra høst af forfrugt til 1. november på lerjord og 1. februar på sandjord. Det er hensigten med bemyndigelsen, at der vil blive fastsat bestemmelser, der giver mulighed for at nedvisne plantedækket på de berørte arealer før den 1. november.

Fristen for at kunne nedvisne forventes fastsat til den 1. oktober. Dermed bliver det muligt at behandle flerårige ukrudtsarter såsom kvik og tidsler om efteråret. Med en nedvisningsfrist den 1. oktober har Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet, foreløbigt vurderet, at den miljømæssige effekt af tiltaget vil blive reduceret med ca. 40 tons kvælstof i vandmiljøet. Dette skal ses i forhold til den samlede effekt af virkemidlet på 840 tons kvælstof.

Effekten på de ca. 40 ton kvælstof vil indgå i de kommende forhandlinger om en grøn omlægning af kvælstofreguleringen, som er forudsat i Grøn Vækst aftalen.